МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бізнес - адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Кваліфікаційна робота
бакалавра

на тему: «Механізми адаптації імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» до валютних ризиків міжнародної торгівлі»

Виконав : студент 4 курсу, групи 6.0732-мб
спеціальності 073 менеджмент освітньої програми менеджмент міжнародного бізнесу
Ракітін Дмитро Ігорович
Керівник : доцент кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, кандидат філософських наук, доцент
Олійник О. М.
Рецензент : завідувач кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, доктор наук з державного управління, професор
Бікулов Д. Т.

Запоріжжя – 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту
Кафедра бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр
Спеціальність 073 Менеджмент
Освітня програма Менеджмент міжнародного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
Д.Т. Бікулов
«____» _____2026 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

Ракітін Дмитро Ігорович

1. Тема роботи «Механізми адаптації імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» до валютних ризиків міжнародної торгівлі»
керівник роботи: Олійник О. М., доцент кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, кандидат філософських наук, доцент

затверджені наказом ЗНУ від 08.12.2025 року № 1774-с

2. Строк подання студентом роботи 01.06.2026 р.

3. Вихідні дані до роботи навчальні посібники, монографії, періодичні та аналітичні вітчизняні та зарубіжні матеріали, фінансова звітність підприємства, інтернет ресурси

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІМПОРТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ
2 ІМПОРТНА ПОЛІТИКА ТОВ «РОЛЛ ГРАНД» ТА МЕХАНІЗМИ ЇЇ АДАПТАЦІЇ ДО ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _
13 таблиць
4 рисунки

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Олійник О. М.		
2	Олійник О. М.		

7. Дата видачі завдання 01.10.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Затвердження теми кваліфікаційної роботи у наукового керівника.	01.10.2025	
2.	Затвердження змісту роботи.	02.10.2025	
3.	Огляд літератури за темою кваліфікаційної роботи.	03.10.25-13.11.25	
4.	Розробка чернетки І розділу кваліфікаційної роботи.	14.11.25-23.12.25	
5.	Написання І розділу кваліфікаційної роботи.	24.12.25-31.01.26	
6.	Збір розрахунково-аналітичного матеріалу за темою.	01.02.26-21.02.26	
7.	Розробка чернетки ІІ розділу кваліфікаційної роботи.	22.02.26-20.03.26	
8.	Написання ІІ розділу кваліфікаційної роботи.	21.03.26-29.04.26	
9.	Оформлення кваліфікаційної роботи згідно вимог.	30.04.26-08.05.26	
10.	Попередній захист кваліфікаційної роботи.	09.05.2026	
11.	Проходження нормоконтролю.	10.05.26-31.05.26	
12.	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру.	01.06.2026	
13.	Захист кваліфікаційної роботи.	червень 2026	

Студент _____ Д. І. Ракітін
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ О. М. Олійник
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер _____ Є. В. Маказан
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота бакалавра: 47с., 13 табл., 4рис., 37 джерел.

Об’єкт дослідження — процес управління зовнішньоекономічною діяльністю ТОВ «Ролл Гранд» у частині здійснення імпортних операцій.

Предмет дослідження — організаційно-економічні відносини та механізми адаптації імпортної політики підприємства до валютних ризиків.

У першому розділі розкрито сутність імпортної політики як системної сукупності управлінських рішень щодо забезпечення виробництва ресурсами та її взаємозв’язок із фінансовою стратегією підприємства. Систематизовано класифікацію валютних ризиків, визначено фактори їх виникнення в умовах воєнного стану та переходу до режиму керованої гнучкості курсу гривні. Окреслено інструментарій управління ризиками, що включає організаційні, операційні та фінансові методи, зокрема хеджування за допомогою деривативів.

У другому розділі проведено аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Ролл Гранд». Встановлено, що частка імпорту в доході підприємства становить близько 17%, що зумовлює суттєву чутливість прибутку до девальвації гривні. За результатами стратегічного аналізу визначено пріоритетність посилення інновацій у виробництві фурнітури за одночасного розвитку імпорту автоматики з використанням механізмів мінімізації ризиків.

Запропоновано комплексний механізм адаптації, що передбачає впровадження внутрішньої валютної політики, застосування валютних застережень у контрактах, вибіркове використання форвардів та розвиток природного хеджування за рахунок експортної виручки. Розрахунки підтвердили, що впровадження цих заходів дозволяє суттєво зменшити потенційні втрати від курсових коливань та забезпечити позитивний економічний ефект.

ІМПОРТНА ПОЛІТИКА, ВАЛЮТНИЙ РИЗИК, МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ, ХЕДЖУВАННЯ, ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ, АДАПТАЦІЯ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ.

ABSTRACT

Bachelor's qualification work: 47p., 13 tables, 4 figures, 37 sources.

The object of the study is the process of managing foreign economic activities of LLC "Roll Grand" in terms of implementing import operations.

The subject of the study is organizational and economic relations and mechanisms for adapting the enterprise's import policy to currency risks.

The first section reveals the essence of import policy as a systemic set of management decisions regarding the provision of production with resources and its relationship with the financial strategy of the enterprise. The classification of currency risks is systematized, the factors of their occurrence in conditions of martial law and the transition to a regime of managed flexibility of the hryvnia exchange rate are determined. The risk management toolkit is outlined, which includes organizational, operational and financial methods, in particular hedging using derivatives.

The second section analyzes the financial and economic condition of LLC "Roll Grand". It was established that the share of imports in the enterprise's income is about 17%, which determines the significant sensitivity of profit to the devaluation of the hryvnia. According to the results of strategic analysis, the priority of strengthening innovations in the production of fittings with the simultaneous development of imports of automation using risk minimization mechanisms was determined.

A comprehensive adaptation mechanism was proposed, which involves the implementation of internal currency policy, the use of currency clauses in contracts, the selective use of forwards and the development of natural hedging at the expense of export proceeds. Calculations confirmed that the implementation of these measures allows to significantly reduce potential losses from exchange rate fluctuations and ensure a positive economic effect.

IMPORT POLICY, FOREIGN EXCHANGE RISK, INTERNATIONAL TRADE, HEDGEING, FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY, ADAPTATION, FINANCIAL STABILITY.

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА 2
РЕФЕРАТ 4
ABSTRACT 5
ВСТУП 7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІМПОРТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ 10
1.1 Сутність імпортної політики підприємства та її роль у системі управління зовнішньоекономічною діяльністю 10
1.2 Валютні ризики міжнародної торгівлі та їх класифікація 12
1.3 Інструменти управління валютними ризиками та адаптації імпортної політики підприємств 16
РОЗДІЛ 2 ІМПОРТНА ПОЛІТИКА ТОВ «РОЛЛ ГРАНД» ТА МЕХАНІЗМИ ЇЇ АДАПТАЦІЇ ДО ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ 20
2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Ролл Гранд» та його імпортної політики 20
2.2 Аналіз ефективності імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» в контексті валютних ризиків 25
2.3 Механізми адаптації імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» 34
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 42

ВСТУП

Сучасні умови розвитку світової економіки характеризуються високим рівнем турбулентності фінансових ринків, зростанням геополітичної напруги, воєнними ризиками та нестабільністю валютних курсів. Для України, економіка якої є відкритою та суттєво залежною від імпорту сировини, комплектуючих та обладнання, валютні коливання стають одним із ключових чинників впливу на конкурентоспроможність підприємств. Особливо гостро проблема валютних ризиків постає для компаній, що здійснюють регулярні імпортні операції та водночас конкурують на внутрішньому ринку з виробниками аналогічної продукції.

ТОВ «Ролл Гранд» є національним виробником фурнітури для всіх типів воріт та металоконструкцій, продукція якого представлена на ринку України та експортується до країн Європи. Водночас підприємство імпортує високотехнологічні компоненти, зокрема автоматику для воріт від італійського бренду DEA, виступаючи офіційним імпортером цієї продукції в Україні. Це зумовлює суттєву чутливість фінансових результатів компанії до динаміки валютних курсів та умов валютного регулювання в Україні.

У період воєнного стану режим валютного регулювання змінюється досить часто: запроваджуються та поступово пом’якшуються валютні обмеження, уточнюються граничні строки розрахунків за експортно-імпортними операціями, триває перехід до режиму керованої гнучкості курсу гривні. У таких умовах підприємства-імпортери мають адаптувати імпортну політику до підвищених валютних ризиків, поєднуючи фінансові та організаційно-управлінські інструменти їх мінімізації.

Теоретичні та прикладні аспекти управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств в умовах глобальної нестабільності є об’єктом прискіпливої уваги сучасних науковців. Питання трансформації міжнародної конкурентоспроможності в умовах глобалізації ґрунтовно розглянуто у працях

Н. Пахоти [9], а концептуальні засади діагностики експортно-імпортних операцій розкрито у дослідженнях Т. Губиш, О. Ряшко, Н. Творидло [10] та І. Кривов'язюка [19].

Особливого значення в контексті воєнного стану в Україні набувають праці, присвячені впливу валютних обмежень та регуляторних механізмів на стабільність обмінного курсу. Цій проблематиці приділили увагу О. Береславська, В. Березовик [7], І. Алєксєєнко, О. Марченко [1] та О. Світлична [30]. Питання державного регулювання валютних відносин та від повідальності за порушення у цій сфері детально проаналізовано С. Кочурою [18] та О. Лаховою [20].

Інструментарій оптимізації імпортної політики в умовах економічної турбулентності та глобальної нестабільності представлений у роботах Н. Мешко [22] та В. Оліховського [24]. Зокрема, роль інновацій та діджиталізації як факторів забезпечення економічної стійкості та розвитку ЗЕД досліджено Ю. Балюк [5], Н. Внуковою [8] та В. Коненко [17]. Специфіку хеджування валютних ризиків із використанням можливостей міжнародного фінансового ринку висвітлено у працях О. Легостаєвої [35].

Водночас, попри наявність значної кількості досліджень загального характеру, потребують додаткового вивчення практичні механізми адаптації імпортних операцій конкретних виробничих підприємств до сучасного режиму «керованої гнучкості» валютного курсу, що і зумовило вибір теми даної роботи.

Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичному розвитку механізмів адаптації імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» до валютних ризиків міжнародної торгівлі на основі аналізу його зовнішнього та внутрішнього середовища, фінансово-економічних результатів та специфіки імпортних операцій.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити низку взаємопов'язаних завдань. Потрібно уточнити сутність імпортної політики підприємства та її місце у системі управління зовнішньоекономічною діяльністю, узагальнити теоретичні підходи до класифікації валютних ризиків

міжнародної торгівлі та методів їх оцінювання, систематизувати інструменти управління валютними ризиками й адаптації імпортної політики. Необхідно здійснити організаційно-економічну характеристику ТОВ «Ролл Гранд», проаналізувати його фінансово-економічні результати, дослідити сучасний стан імпортної політики підприємства та валютних ризиків його діяльності. Важливо провести комплексний аналіз компанії, а на цій основі запропонувати конкретні механізми адаптації імпортної політики до валютних ризиків і оцінити їх очікуваний економічний ефект.

Об’єктом дослідження є процес управління зовнішньоекономічною діяльністю ТОВ «Ролл Гранд» в частині здійснення імпортних операцій.

Предметом дослідження виступають організаційно-економічні відносини та механізми адаптації імпортної політики підприємства до валютних ризиків міжнародної торгівлі.

Теоретичну й методичну основу роботи становлять положення загальної теорії менеджменту, міжнародної економіки, фінансів і ризик-менеджменту. У процесі дослідження використано методи аналізу і синтезу, узагальнення, системного та порівняльного аналізу, фінансово-економічного аналізу, графічний метод, методи експертних оцінок, сценарний підхід.

Інформаційну базу дослідження становлять фінансова звітність ТОВ «Ролл Гранд» за даними відкритих реєстрів, офіційний веб-сайт підприємства, матеріали міжнародних торговельних баз даних щодо обсягів імпорту Roll Grand, публікації щодо валютного регулювання та валютних обмежень в Україні, статистичні дані та аналітичні матеріали щодо ринку фурнітури для воріт.

Структура роботи відповідає вимогам і включає вступ, два розділи, висновки та перелік посилань.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІМПОРТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

1.1 Сутність імпортної політики підприємства та її роль у системі управління зовнішньоекономічною діяльністю

Імпортна діяльність є складовою частиною зовнішньоекономічної діяльності підприємства і спрямована на забезпечення виробничого процесу необхідними ресурсами, які не виробляються в країні, мають вищу якість або конкурентну ціну порівняно з вітчизняними аналогами. Для виробничих підприємств імпорт комплектуючих, матеріалів чи обладнання часто визначає технологічний рівень виробництва, асортимент продукції та її конкурентоспроможність.

У сучасній архітектурі світового господарства імпортна політика виступає не лише як інструмент забезпечення виробничого процесу необхідними ресурсами, а й як стратегічний елемент підтримання міжнародної конкурентоспроможності. Дослідження Н. Пахоти [9] підкреслюють, що в умовах глобалізаційної трансформації суб’єкти господарювання змушені адаптувати свої закупівельні стратегії до мінливих умов міжнародного ринку. Імпортна операція за своєю природою є складним багатофакторним процесом, що потребує системної діагностики.

За поглядами Т. Губиш, О. Ряшко та Н. Творидло [10], ефективність імпортної діяльності безпосередньо залежить від якості аналітичного супроводження та здатності менеджменту ідентифікувати критичні точки впливу зовнішнього середовища. І. Кривов’язюк [19] зазначає, що в умовах економічної турбулентності пріоритетом стає не лише мінімізація витрат на закупівлю, а й забезпечення безперервності постачання через оптимізацію

логістичних та фінансових циклів. Таким чином, імпортна політика інтегрує в собі маркетингові, фінансові та операційні аспекти функціонування підприємства.

Під імпортною політикою підприємства доцільно розуміти системно організовану сукупність цілей, принципів, правил і управлінських рішень щодо планування, організації, фінансування, контролю та розвитку імпортних операцій. Вона узгоджується із загальною стратегією розвитку підприємства, політикою закупівель, збуту, інвестиційною та фінансовою політикою й відображає обраний рівень ризикованості зовнішньоекономічних операцій.

Імпортна політика охоплює: формування цілей імпортної діяльності; визначення пріоритетних товарних груп і країн-постачальників; вибір критеріїв оцінювання та відбору контрагентів; визначення умов зовнішньоекономічних контрактів (умови поставки, валюта платежу, терміни та форми розрахунків); планування валютної структури імпортних зобов'язань; вибір логістичної схеми; організацію внутрішніх процедур узгодження та контролю імпортних угод.

У системі управління підприємством імпортна політика є підсистемою загальної політики закупівель і водночас тісно пов'язана з фінансовою та валютною політикою. З одного боку, вона забезпечує безперервність виробничого процесу через стабільні поставки комплектуючих і матеріалів необхідної якості. З іншого боку, імпортні операції формують валютну позицію підприємства, впливаючи на грошові потоки, структуру витрат, собівартість продукції та прибутковість бізнесу.

На рис. 1.1 наведено місце імпортної політики в системі стратегічного управління підприємством, що показує її взаємозв'язок з корпоративною стратегією, маркетинговою, фінансовою, інноваційною та логістичною політиками. Імпортна політика - це елемент функціональної стратегії, що інтегрує виробничі, фінансові та зовнішньоекономічні рішення.

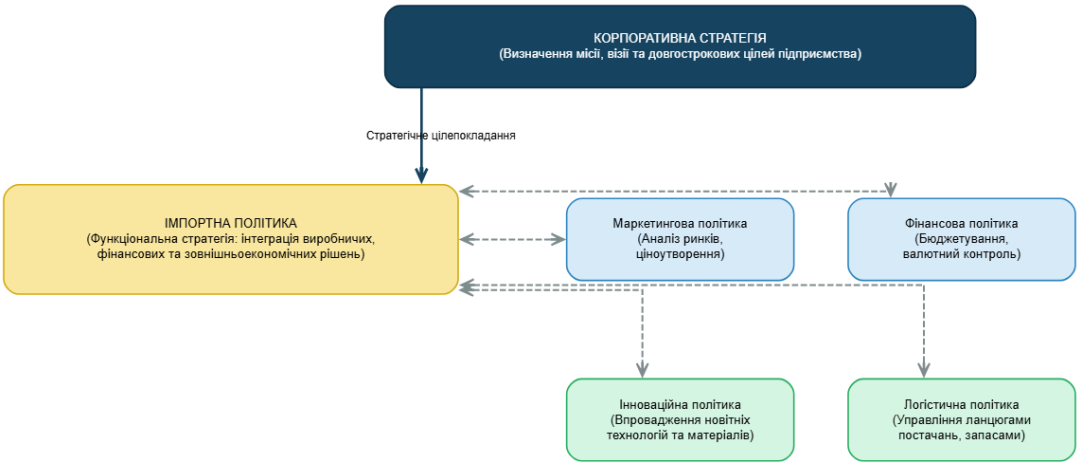

Рисунок 1.1 – Місце імпортної політики в системі стратегічного управління підприємством [21, 24, 31, 34, 36]

Особливо важливо враховувати валютний аспект імпортної політики. Умови вибору валюти контракту, використання валютних застережень, встановлення термінів авансових платежів та відстрочок впливають на рівень валютного ризику. Тому імпортна політика в сучасних умовах має розроблятися не ізольовано, а як частина інтегрованого механізму управління валютними ризиками підприємства.

1.2 Валютні ризики міжнародної торгівлі та їх класифікація

Здійснення зовнішньоекономічних операцій невід'ємно пов'язане з експозицією до валютних ризиків, сутність яких полягає у можливості фінансових втрат внаслідок коливань обмінних курсів. О. Береславська та В. Березовик [7] вказують на те, що валютний ризик має комплексний характер і охоплює операційний, трансляційний та економічний аспекти. В умовах вітчизняної економіки особливої гостроти набуває ризик, зумовлений переходом до режиму «керованої гнучкості», що потребує від підприємств-імпортерів більш досконалих методів прогнозування.

Аналіз праць І. Алєксєєнка та О. Марченко [1] дозволяє стверджувати, що валютні ризики детерміновані як макроекономічними чинниками, так і

регуляторною політикою держави. В. Оліховський [24] наголошує на необхідності врахування часового лагу між укладанням контракту та фактичним здійсненням платежу, оскільки саме в цей період волатильність валютного ринку створює найбільшу загрозу для рентабельності імпортного проекту. Специфіка сучасних валютних відносин також вимагає ретельного дотримання вимог валютного законодавства, оскільки порушення у цій сфері тягнуть за собою сувору відповідальність, на чому акцентують увагу С. Кочура [18] та О. Лахова [20].

Валютний ризик у міжнародній торгівлі означає ймовірність фінансових втрат підприємства внаслідок несприятливих змін валютних курсів між моментом укладання зовнішньоекономічного контракту та фактичним здійсненням платежу або отриманням виручки. У разі імпортних операцій основні втрати пов’язані з можливим зростанням курсу іноземної валюти щодо національної, що приводить до подорожчання імпортних закупівель у перерахунку на гривню.

Таблиця 1.1 – Основні види валютних ризиків підприємства-імпортера [2-4, 11, 13, 14, 37]

Вид ризику	Зміст для підприємства-імпортера	Приклад впливу
Курсовий ризик	Ймовірність подорожчання валютних платежів за імпортними контрактами внаслідок зростання курсу іноземної валюти щодо гривні	Зміна курсу з 37 до 42 грн/дол. США збільшує гривневі витрати за тим самим контрактом
Інфляційний ризик	Втрата купівельної спроможності валюти платежу внаслідок інфляційних процесів у країні-партнері чи в Україні	Підвищення цін постачальника на фоні інфляції в країні-експортері
Транзакційний ризик	Ризик зміни курсу між датою укладення контракту та датою фактичного платежу	Фіксація ціни в євро при здійсненні платежу через 60–90 днів
Економічний ризик	Довгостроковий вплив зміни валютного курсу на конкурентоспроможність підприємства, структуру витрат і прибутковість	Систематичне послаблення гривні знижує маржу при незмінних цінах на продукцію
Регуляторний валютний ризик	Ризик втрат через запровадження чи зміну валютних обмежень, граничних строків розрахунків, вимог до підтвердження імпортних операцій	Зміна граничних строків розрахунків за імпортними контрактами НБУ

У науковій літературі та практиці ризик-менеджменту валютні ризики класифікують за різними критеріями: за видом операцій (експортні, імпортні, кредитні, інвестиційні), за характером впливу (курсові, інфляційні), за джерелами виникнення (ринкові, політичні, регуляторні), за тривалістю (короткострокові й довгострокові).

Для підприємства-імпортера доцільно виокремити такі основні види валютних ризиків (табл. 1.1).

Суттєве значення для підприємств-імпортерів мають також макроекономічні чинники, що формують валютні ризики: режим валютного курсоутворення, воєнний стан, стан платіжного балансу, обсяги міжнародної фінансової допомоги, рівень довіри до банківської системи [15]. Перехід до режиму керованої гнучкості курсу гривні означає, що валютний курс може змінюватися в обидва боки залежно від ринкових чинників, а центральний банк лише згладжує надмірні коливання. Для імпортера це означає потребу в постійній адаптації імпортної політики до змін валютного середовища.

Фактори впливу на рівень валютних ризиків підприємства-імпортера узагальнено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Фактори, що визначають рівень валютних ризиків підприємства-імпортера [2-4, 11, 13, 14, 37]

Група факторів	Приклади впливу
Макроекономічні	Режим валютного курсу, рівень інфляції, стан платіжного балансу, воєнно-політична ситуація
Регуляторні	Граничні строки розрахунків за імпортом, вимоги валютного контролю, обмеження на валютні перекази
Ринкові	Конкуренція на внутрішньому ринку, цінова політика постачальників, доступність альтернативних джерел поставок
Корпоративні	Структура імпортного портфеля, частка окремих валют, тривалість контрактів, наявність внутрішньої політики управління ризиками
Фінансові	Рівень капіталізації підприємства, доступ до кредитних ресурсів, наявність валютних доходів для природного хеджування

Валютні ризики можна поділити на ті, що піддаються активному управлінню (через зміну умов контрактів, використання фінансових

інструментів, структурне балансування валютних потоків), та ті, що частково контрольовані й потребують формування резервів чи адаптації цінової політики.

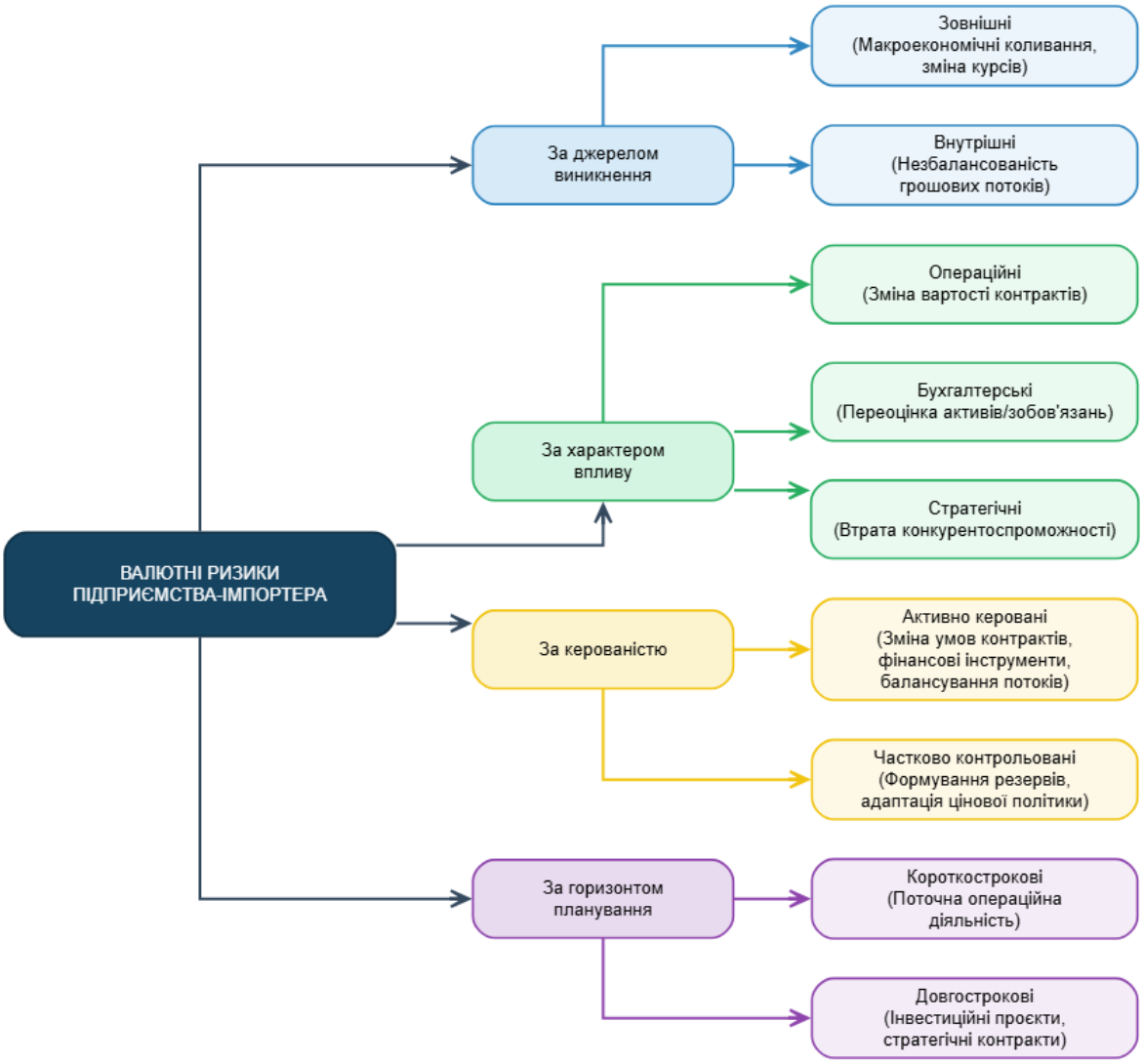

Рисунок 1.2 – Класифікація валютних ризиків підприємства-імпортера [3б 4, 11, 13, 14, 26, 37]

На рис. 1.2 представлено класифікацію валютних ризиків підприємства-імпортера за основними ознаками: за джерелом виникнення, за характером впливу, за керованістю, за горизонтом планування. Така візуалізація дозволяє систематизувати ризики та прив’язати їх до конкретних управлінських рішень.

1.3 Інструменти управління валютними ризиками та адаптації імпортної політики підприємств

Формування механізмів адаптації до валютних ризиків передбачає використання широкого інструментарію – від адміністративних методів до складних фінансових деривативів. Дергачова В. [12] у своїх дослідженнях доводить, що хеджування на міжнародному фінансовому ринку є одним із найбільш дієвих засобів нівелювання негативного впливу курсових коливань. Використання форвардних контрактів, опціонів та свопів дозволяє підприємству зафіксувати вартість імпортованих ресурсів та забезпечити стабільність ціноутворення на кінцеву продукцію.

Поряд із традиційними фінансовими методами, важливу роль відіграє впровадження інноваційних технологій в управлінські процеси. Н. Внукова [8] та В. Коненко [17] підкреслюють, що цифровізація фінансового менеджменту сприяє підвищенню оперативності реагування на ринкові зміни. У свою чергу, Ю. Балюк [5] акцентує увагу на важливості стратегічного планування валютних потоків, що дозволяє мінімізувати відкриту валютну позицію підприємства. Оптимізація імпортної політики в умовах нестабільності, за твердженням Н. Мешко [22], вимагає інтегрованого підходу, що поєднує фінансовий інжиніринг з ефективним управлінням ланцюгами постачання.

Управління валютними ризиками підприємства-імпортера є складовою загальної системи ризик-менеджменту та включає виявлення, вимірювання, вибір методів хеджування та контроль за їх ефективністю [16, 23]. У практиці виділяють організаційні, операційні та фінансові інструменти зниження валютних ризиків.

До організаційних інструментів належать диверсифікація портфеля імпортних контрактів за країнами, постачальниками та валютами; формування внутрішньої політики управління валютними ризиками; встановлення лімітів на відкриті валютні позиції; запровадження процедур погодження імпортних контрактів з урахуванням валютного ризику [27, 32].

Операційні інструменти пов’язані з узгодженням умов зовнішньоекономічних контрактів. Йдеться про вибір валюти ціни та валюти платежу, застосування валютних застережень і цінових індексацій, зміну строків платежів (випередження та відставання), скорочення термінів між датою укладення контракту та розрахунками.

Порівняльну характеристику окремих інструментів управління валютними ризиками наведено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Порівняльна характеристика інструментів страхування валютних ризиків в імпортних операціях [6, 22, 33, 37]

Інструмент	Сутність	Переваги	Недоліки
Форвардний контракт	Фіксація курсу купівлі валюти на майбутню дату для оплати імпортного контракту	Визначеність майбутніх витрат; простота	Потреба в лімітах у банку; вартість хеджу; ризик упущеної вигоди у разі зміцнення гривні
Валютний опціон	Право, але не обов’язок купити валюту за заздалегідь узгодженим курсом	Захист від негативних змін курсу зі збереженням вигоди від сприятливих	Вища вартість (премія); складність у розрахунку доцільності для малих підприємств
Кредити в іноземній валюті	Залучення позикових коштів у валюті імпортних контрактів	Природне узгодження валютних потоків; можливість використання відстрочок платежу	Процентні витрати; валютний ризик переноситься на обслуговування кредиту
Валютні застереження в контрактах	Умови, що коригують ціну залежно від зміни курсу чи індексу	Розподіл валютного ризику з контрагентом; прозорість умов	Потреба в домовленості з постачальником; складність розрахунку для тривалих контрактів
Структурне балансування валютних потоків	Поєднання імпортних і експортних контрактів в одній валюті, узгодження строків платежів	Зменшення відкритої позиції; менша залежність від банківських інструментів	Обмеженість для підприємств без експортних доходів; складність планування

Фінансові інструменти охоплюють використання форвардних і ф’ючерсних контрактів, валютних опціонів, свопів, кредитів у іноземній валюті, депозитів, неттингу взаємних вимог і зобов’язань у тій самій валюті. Частину цих інструментів активніше застосовують банки, проте великі корпоративні

клієнти також мають доступ до стандартних продуктів хеджування, які пропонують фінансові установи.

Формування механізму адаптації імпортної політики до валютних ризиків передбачає інтеграцію зазначених інструментів у систему управління підприємством.

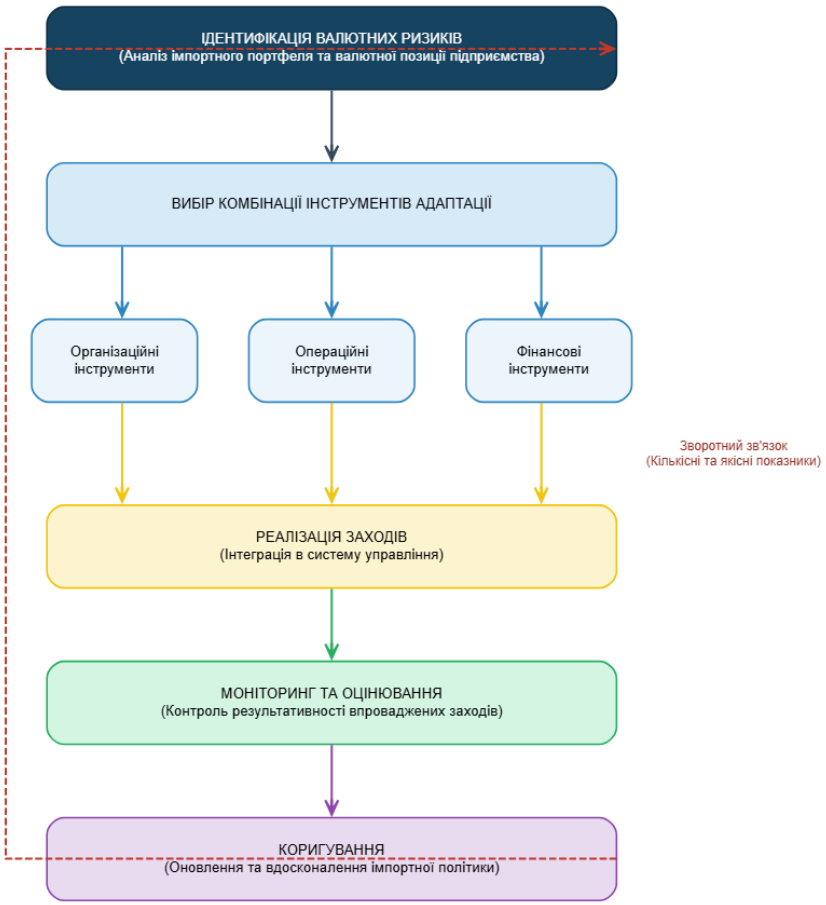

Рисунок 1.3 – Механізм адаптації імпортної політики до валютних ризиків [6, 22, 37]

На рис. 1.3 показано логіку механізму адаптації імпортної політики до валютних ризиків: від ідентифікації валютних ризиків через аналіз імпортного портфеля та валютної позиції підприємства – до вибору комбінації організаційних, операційних і фінансових інструментів, їх реалізації, моніторингу та коригування.

Для виробничих підприємств малого та середнього бізнесу, до яких належить ТОВ «Ролл Гранд», найбільш релевантним є поєднання відносно простих у реалізації інструментів: диверсифікації постачальників і валют контрактів, використання базових валютних застережень, прискорення обороту імпортних контрактів, часткового природного хеджування за рахунок валютної виручки, а також епізодичного використання форвардів для найбільш значних зобов’язань. Подальша конкретизація цих підходів потребує аналізу діяльності конкретного підприємства.

РОЗДІЛ 2
ІМПОРТНА ПОЛІТИКА ТОВ «РОЛЛ ГРАНД» ТА МЕХАНІЗМИ ЇЇ АДАПТАЦІЇ ДО ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ

2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Ролл Гранд» та його імпортної політики

ТОВ «Ролл Гранд» зареєстровано в місті Запоріжжя, основним видом діяльності підприємства є виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій (код КВЕД 25.11). Додатковими видами діяльності виступають виробництво виробів із пластмас, інших готових металевих виробів, електричних побутових приладів, а також оптова торгівля будівельними матеріалами та комплектуючими для воріт.

Згідно з даними офіційного сайту компанії, ТОВ «Ролл Гранд» є національним виробником фурнітури для всіх типів воріт та металоконструкцій, продукція якого широко представлена на ринку України та експортується до європейських країн. Компанія має мережу складів по Україні та бере участь у міжнародних виставках і кластерних ініціативах інженерно-автоматизаційного профілю [25].

У продуктовому портфелі підприємства домінує фурнітура для відкатних, підвісних і розпашних воріт (напрямні профілі, каретки, ролики, уловлювачі, монтажні елементи), а також комплектуючі для пергол, розсувних систем і конструкцій для сонячних електростанцій. На ринку фурнітури для відкатних воріт бренд Roll Grand позиціонується як один із ключових українських виробників, що задає тренди, зокрема завдяки впровадженню інноваційних рішень, таких як каретки з полімерними роликами для безшумної роботи воріт [25].

Водночас підприємство виступає офіційним імпортером італійської автоматики для воріт DEA, а також фурнітури європейських виробників, що

дозволяє формувати комплексні рішення «механіка + автоматика» для кінцевих споживачів. Така модель поєднання власного виробництва з імпортом високотехнологічних компонентів визначає специфіку валютних ризиків компанії.

Місію ТОВ «Ролл Гранд» доцільно сформулювати як забезпечення професійних монтажників, забудовників і кінцевих споживачів надійною, технологічною та доступною фурнітурою й автоматикою для воріт та металоконструкцій, яка відповідає сучасним вимогам безпеки та комфорту. Візія підприємства пов'язана з утвердженням статусу лідера національного ринку фурнітури для воріт та розширенням присутності на ринках Європейського Союзу [25, 28-29].

Система корпоративних цінностей підприємства базується на орієнтації на якість продукції, довгострокові партнерські відносини, інноваційність (зокрема, власні інженерні розробки фурнітури) та відповідальність перед співробітниками й регіоном присутності. Ці орієнтири відображені в позиціонуванні бренду як надійного українського виробника з багаторічним досвідом на ринку.

Рисунок 2.1 – Дерево стратегічних цілей ТОВ «Ролл Гранд» [25, 28-29]

Стратегічні цілі підприємства узагальнено у вигляді «дерева цілей» на рис.2.1, де на верхньому рівні надано зростання вартості бізнесу та зміцнення

позицій на національному й міжнародних ринках; на середньому рівні – збільшення частки на внутрішньому ринку фурнітури для воріт, розширення асортименту продукції, розвиток експорту, забезпечення фінансової стійкості; на операційному рівні – підвищення продуктивності праці, скорочення циклу виконання замовлень, оптимізація витрат та підвищення керованості валютних ризиків.

Фінансово-економічний стан ТОВ «Ролл Гранд» проаналізовано на основі відкритих статистичних даних за 2024 – 2025 рр., поданих у формі фінансової звітності малого підприємства. Згідно з даними Українського бюро кредитних історій та сервісу opendatabot, у 2024 році активи підприємства становили 10 886 тис. грн, зобов'язання – 349,2 тис. грн, дохід – 14 236,5 тис. грн, чистий прибуток – 1 104,1 тис. грн, чисельність персоналу – 10 осіб. У 2025 р. спостерігається зростання активів підприємства до 12 180 тис. грн, що зумовлено оновленням виробничого обладнання та збільшенням товарних запасів. Зобов'язання можуть зрости до 412,0 тис. грн, що пов'язано переважно з короткостроковими розрахунками з постачальниками [25, 28-29].

Обсяг реалізації продукції у 2025 році 16 020,0 тис. грн, що на близько 12,5 % більше, ніж у попередньому році. Чистий прибуток становить 1 345,0 тис. грн. При цьому чисельність персоналу залишається відносно стабільною та становить 11 осіб, що пояснюється незначним розширенням виробничих операцій.

Основні фінансові показники діяльності ТОВ «Ролл Гранд» у 2024-2025 рр. наведено в табл. 2.1.

Аналіз динаміки свідчить про позитивну тенденцію розвитку підприємства. У 2025 році спостерігається зростання вартості активів на 1 294,0 тис. грн (11,9 %), що зумовлено розширенням виробничих потужностей, оновленням обладнання та збільшенням обсягів оборотних активів. Власний капітал зріс на 1 231,2 тис. грн, що є наслідком реінвестування прибутку у розвиток підприємства.

Обсяг доходу від реалізації продукції зріс на 12,5 %, що свідчить про розширення ринку збуту та збільшення попиту на продукцію підприємства. При цьому темпи зростання чистого прибутку є ще вищими і становлять 21,8 %, що свідчить про покращення фінансових результатів та оптимізацію витрат.

Таблиця 2.1 – Динаміка основних фінансових показників діяльності ТОВ «Ролл Гранд» у 2024–2025 рр. [25, 28-29]

Показник	2024 р.	2025 р.	Абсолютне відхилення	Темп зростання, %
Активи, тис. грн	10 886,0	12 180,0	+1 294,0	111,9
Зобов’язання, тис. грн	349,2	412,0	+62,8	118,0
Власний капітал, тис. грн	10 536,8	11 768,0	+1 231,2	111,7
Дохід від реалізації, тис. грн	14 236,5	16 020,0	+1 783,5	112,5
Чистий прибуток, тис. грн	1 104,1	1 345,0	+240,9	121,8
Кількість працівників, осіб	10	11	+1	110,0
Дохід на одного працівника, тис. грн	1 423,7	1 456,4	+32,7	102,3
Чистий прибуток на одного працівника, тис. грн	110,4	122,3	+11,9	110,8

Незначне збільшення чисельності персоналу на одну особу супроводжується зростанням продуктивності праці. Дохід на одного працівника зріс на 2,3 %, а чистий прибуток на одного працівника – на 10,8 %, що підтверджує підвищення ефективності використання трудових ресурсів [25, 28-29].

Таким чином, аналіз підтверджує, що підприємство демонструє зростання фінансових результатів та збереження високого рівня фінансової незалежності, що створює сприятливі передумови для реалізації стратегічних заходів з удосконалення управління імпортними операціями та мінімізації валютних ризиків у зовнішньоекономічній діяльності.

Позиціонування ТОВ «Ролл Гранд» на ринку поєднує виробництво власної фурнітури та імпорт високотехнологічних компонентів, насамперед автоматики для воріт. Це підтверджується інформацією про офіційне партнерство з італійським брендом DEA, а також даними міжнародних

торговельних баз, які фіксують імпортні операції Roll Grand LLC у період з лютого 2023 по січень 2024 року на суму близько 65,07 тис. дол. США.

З огляду на середній курс гривні до долара США близько 36–37 грн/дол. у зазначений період, оцінний обсяг імпортних закупівель у гривневому еквіваленті становив приблизно 2,4 млн грн. Порівняння цієї величини з доходом підприємства в 2024 році (14,2365 млн грн) свідчить, що частка імпортної складової в обсязі реалізації сягає орієнтовно 17 % (табл. 2.2).

Таким чином, імпорт не є домінуючим, проте становить істотну частину витрат підприємства, насамперед у сегменті автоматики для воріт та окремих комплектуючих. Валютою контрактів імпортної продукції, враховуючи країну-постачальника (Італія та інші країни Європейського Союзу), з високою ймовірністю виступає євро, а частина розрахунків може обслуговуватися через долари США.

Таблиця 2.2 – Частка імпортної складової у доходах ТОВ «Ролл Гранд» [25, 28-29]

Показник	Значення
Обсяг імпортних закупівель (лютий 2023 – січень 2024), тис. дол. США	65,07
Обсяг імпорту в гривні, тис. грн	2 380–2 410
Дохід від реалізації, тис. грн	14 236,5
Частка імпортної складової в доході, %	16–17

Структуру імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» можна охарактеризувати такими особливостями:

– орієнтація на довгострокові партнерські відносини з виробниками автоматики та фурнітури;

– імпорт високотехнологічних елементів (приводи, електроніка, аксесуари), що доповнюють власне виробництво механічних комплектуючих;

– використання складської моделі з наявністю товарних запасів на складах в Україні, що дозволяє скорочувати час поставки клієнту, але збільшує потребу у фінансуванні оборотного капіталу;

– залежність від валютного курсу при плануванні закупівель та формуванні цінової політики на імпортні товари.

З огляду на обмежений доступ до конфіденційних умов контрактів, можна зробити обґрунтоване припущення, що в поточній імпортній політиці підприємства частково використовуються базові операційні інструменти управління валютними ризиками: узгодження валютних застережень, узгодження графіка оплат із партнерами, можливо, часткове використання передоплати та відстрочених платежів [25, 28-29]. Однак системно формалізований механізм управління валютними ризиками (єдина політика, регламенти, процедури) публічно не декларується, що характерно для багатьох малих і середніх підприємств виробничого профілю.

Це створює потенційні загрози в умовах зростання валютної волатильності, що підтверджується переходом до режиму керованої гнучкості курсу гривні та періодичними девальваційними хвилями.

2.2 Аналіз ефективності імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» в контексті валютних ризиків

Дослідження зовнішнього середовища ТОВ «Ролл Гранд» доцільно здійснити з використанням PEST-аналізу, аналізу конкурентів та споживачів.

Політико-правове середовище характеризується дією воєнного стану, активним реформуванням економіки та постійними змінами валютного регулювання. Національний банк України з початку повномасштабної війни запровадив низку валютних обмежень, що стосувалися граничних строків розрахунків, обмежень на транскордонні перекази, а також режиму курсоутворення. У 2023 році було скасовано фіксований курс гривні й запроваджено режим керованої гнучкості, що збільшило поточні коливання валютного курсу. У 2024 році та пізніше відзначається поступове пом’якшення валютних обмежень, зокрема щодо імпорту робіт та послуг, однак для товарного імпорту продовжують діяти граничні строки розрахунків та окремі

контролюючі процедури. Для ТОВ «Ролл Гранд» це означає необхідність дотримання строків розрахунків за імпортними контрактами та підвищену увагу до планування валютних платежів.

Економічне середовище формується під впливом воєнних ризиків, зниження інвестиційної активності, проте водночас збереження попиту на продукцію для будівництва, реконструкції та безпекових рішень, включаючи ворота та огороджувальні конструкції. Коливання курсу гривні щодо долара США та євро залишаються значними, хоча в окремі періоди гривня демонструє відносну стійкість, перевершуючи песимістичні прогнози. Для підприємства-імпортера це означає постійне балансування між потребою забезпечити конкурентні ціни для клієнтів і необхідністю врахувати потенційні девальваційні ризики.

Соціокультурне середовище характеризується зростанням уваги споживачів до безпеки, комфорту, автоматизації побутових і промислових воріт, поширенням приватної забудови й об’єктів комерційної нерухомості. Це підтримує попит на якісну фурнітуру та автоматику, у тому числі серед замовників із середнім та високим рівнем доходів, які готові інвестувати в довговічні рішення.

Технологічне середовище у сегменті фурнітури для воріт характеризується еволюційним удосконаленням конструкцій, використанням нових матеріалів (полімерні ролики, антикорозійні покриття), інтеграцією автоматики з системами «розумного дому». У цьому контексті ТОВ «Ролл Гранд» уже реалізує власні інженерні розробки (наприклад, каретки з полімерними роликами) та співпрацює з міжнародними виробниками автоматики, що створює можливості для технологічного зростання.

Результати PEST-аналізу узагальнено в табл. 2.3.

Конкурентне середовище на ринку фурнітури для відкатних воріт характеризується наявністю низки українських брендів (SP Premier, Roll Grand, Rolling Hi-Tech, Alutech, Rolling Expert, «Світ Воріт» та інші), на які, за оцінками профільних ресурсів, припадає 80–90 % продажів у сегменті, а також

європейських брендів (Rolling Center, Combi Arialdo, IBFM, Comunello) з меншою часткою. Позиції ТОВ «Ролл Гранд» у цій групі можна оцінити як сильні, зважаючи на широку представленість продукції в інтернет-магазинах, позитивний імідж надійного бренду та розвинену лінійку комплектів для воріт різної маси.

Таблиця 2.3 – PEST-аналіз зовнішнього середовища ТОВ «Ролл Гранд» [25, 28-29]

Група факторів	Вплив на підприємство
Політико-правові	Воєнний стан, валютні обмеження, граничні строки розрахунків за імпортом, режим керованої гнучкості курсу – посилення валютних ризиків, потреба в дотриманні регуляторних вимог
Економічні	Валютна волатильність, інфляція, коливання платоспроможного попиту – необхідність адаптації цінової та імпортної політики
Соціокультурні	Попит на безпечні та автоматизовані ворота для приватного й комерційного секторів – розширення ринку збуту продукції підприємства
Технологічні	Розвиток інноваційних рішень у фурнітурі та автоматичних системах – потреба в технологічному оновленні, тісній співпраці з іноземними партнерами

Споживачами продукції виступають монтажні організації, будівельні компанії, торговельні мережі, а також кінцеві приватні замовники. Для них важливими критеріями вибору є надійність, довговічність фурнітури, доступність запасних частин, простота монтажу, а у випадку автоматики – функціональність та сервісна підтримка. Наявність вітчизняних конкурентів з нижчими цінами, а також імпортних преміальних брендів формує складну конкурентну ситуацію, де важливо поєднати цінову конкурентоспроможність із технологічними перевагами.

Для комплексної оцінки стратегічного положення ТОВ «Ролл Гранд» проведено SWOT-аналіз, результати якого наведено в табл. 2.4.

SWOT-аналіз підтверджує, що підприємство має сильні внутрішні позиції, але функціонує в середовищі підвищених валютних і ринкових ризиків. Це вимагає стратегії, спрямованої на використання сильних сторін (якість продукції, фінансова стійкість, партнерства) для реалізації можливостей

(розвиток ринку та експорту), одночасно мінімізуючи загрози через формування системи управління валютними ризиками та диверсифікацію бізнесу.

Таблиця 2.4 – SWOT-матриця ТОВ «Ролл Гранд» [25, 28-29]

Внутрішнє середовище	Зовнішнє середовище
Сильні сторони: національний бренд із позитивною репутацією; спеціалізація на фурнітурі для різних типів воріт; власні інженерні розробки (зокрема, полімерні каретки); високий рівень фінансової стійкості й низька боргове навантаження; наявність експорту до країн Європи; партнерство з міжнародними брендами автоматики.	Можливості: зростання попиту на автоматизовані системи для воріт; відновлення та реконструкція інфраструктури, приватної та комерційної нерухомості; розвиток експорту на європейські ринки; поступове пом'якшення валютних обмежень; впровадження нових продуктів для суміжних ринків (перголи, сонячні станції).
Слабкі сторони: відносно невеликий масштаб бізнесу та обмежені ресурси для інтенсивної експансії; значна залежність від імпорту автоматики; відсутність публічно задекларованої формалізованої політики управління валютними ризиками; чутливість до змін курсу гривні при закупівлі імпортних компонентів.	Загрози: валютна волатильність і ризик девальвації гривні; посилення конкуренції з боку вітчизняних і європейських брендів; можливі перебої з логістикою імпортних поставок; продовження воєнного стану та пов'язані з ним регуляторні зміни.

Для поглибленої оцінки стратегічних позицій застосовано SPACE-аналіз, що ґрунтується на оцінюванні фінансової сили, конкурентної позиції, привабливості галузі та стабільності зовнішнього середовища. Узагальнені оцінки подано в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – SPACE-аналіз ТОВ «Ролл Гранд» (масштаб від –6 до +6) [25, 28-29]

Параметр	Оцінка	Пояснення
Фінансова сила (FS)	+4	Висока рентабельність активів, низьке боргове навантаження, відсутність процедур банкрутства, позитивна кредитоспроможність.
Конкурентна перевага (CA)	–2	Сильний бренд і якість продукції при наявності значної кількості конкурентів із близьким рівнем пропозицій.
Привабливість галузі (IS)	+3	Стабільний попит на фурнітуру та автоматику для воріт, перспективи зростання у сфері реконструкції та безпеки.
Стабільність середовища (ES)	–4	Воєнний стан, валютна волатильність, регуляторні зміни, логістичні ризики.

Розміщення підприємства у координатах SPACE-матриці (FS та IS – позитивні, CA та ES – зі знаком «мінус») дає підстави віднести його до агресивної або консервативно-агресивної стратегічної позиції. Це означає, що ТОВ «Ролл Гранд» має достатню фінансову та ринкову силу для активного розвитку (у тому числі за рахунок розширення експорту й асортименту), але потребує обережності через нестабільність зовнішнього середовища, що актуалізує завдання управління валютними ризиками.

Для визначення напрямів зростання використано матрицю «товар-ринок» Ансоффа. У поточний момент основним напрямом діяльності є реалізація існуючого продуктового портфеля (фурнітура для воріт) на існуючих ринках (Україна, частково країни Європи). Однак уже зараз компанія здійснює кроки у напрямах розвитку продукту (нові типи фурнітури, комплектуючі для пергол, сонячних станцій) та розвитку ринку (розширення експорту).

Таблиця 2.6 – Напрями зростання ТОВ «Ролл Гранд» за матрицею Ансоффа [25, 28-29]

Ринки / Продукти	Існуючі продукти (фурнітура для воріт, поточний асортимент)	Нові продукти (перголи, конструкції для СЕС, розширена автоматика)
Існуючі ринки (Україна, наявні країни експорту)	Стратегія ринкового проникнення: посилення співпраці з монтажними організаціями, розширення дилерської мережі, розвиток онлайн-продажів, гнучка цінова політика з урахуванням валютних ризиків	Стратегія розвитку продукту: створення нових серій фурнітури, впровадження комплексних рішень «фурнітура + автоматика», адаптація продуктів до вимог європейських стандартів
Нові ринки (нові країни ЄС, інші регіони)	Стратегія розвитку ринку: пошук нових дистриб’юторів, участь у міжнародних виставках, сертифікація продукції згідно з вимогами нових ринків	Стратегія диверсифікації: вихід на суміжні ринки металоконструкцій та інженерних рішень, де може бути використаний досвід у виробництві фурнітури й конструкцій

З урахуванням результатів SWOT- і SPACE-аналізу пріоритетними виглядають стратегії ринкового проникнення та розвитку продукту на внутрішньому ринку, а також поступове й обережне розширення експорту із застосуванням інструментів хеджування валютних ризиків.

Для портфельного аналізу бізнесу ТОВ «Ролл Гранд» використано матрицю McKinsey, виділивши три основні стратегічні напрями:

– виробництво фурнітури для відкатних і підвісних воріт;

– реалізація автоматики для воріт (імпортна складова);

– комплектуючі для пергол, розсувних систем і конструкцій для сонячних електростанцій.

Отже, портфельний аналіз підтверджує доцільність концентрації ресурсів на ключовому напрямі – виробництві фурнітури для воріт, водночас підтримуючи розвиток імпортних напрямів, що підсилюють цінність комплексної пропозиції для клієнтів. Важливо, щоб розвиток імпортно орієнтованих напрямів супроводжувався впровадженням механізмів управління валютними ризиками, що стане предметом наступного підрозділу.

Таблиця 2.7 – Оціночна позиція бізнес-напрямів ТОВ «Ролл Гранд» у матриці McKinsey [25, 28-29]

Бізнес-напрям	Привабливість галузі	Конкурентна позиція	Поле матриці McKinsey	Рекомендована стратегія
Фурнітура для воріт	Висока (стабільний попит, лідерські позиції українських брендів)	Сильна (широкий асортимент, брендова впізнаваність, присутність у ключових каналах збуту)	Висока привабливість – сильна позиція	Інвестувати та зростати: посилення інновацій, розширення асортименту, розвиток експорту
Автоматика для воріт (імпорт)	Середня–висока (зростаючий попит на автоматизацію)	Середня (залежність від імпортних брендів, конкуренція з іншими дилерами)	Висока привабливість – середня позиція	Вибіркові інвестиції: зміцнення партнерських відносин, сервісна підтримка, управління валютними ризиками
Комплектуючі для пергол, СЕС та розсувних систем	Середня (розвивається, але ще не сформований масовий ринок)	Середня–слабка (новий напрям, потребує інвестицій)	Середня привабливість – середня/слабка позиція	Обережний розвиток: пілотні проєкти, тестування ринку, використання існуючих виробничих компетенцій

Кількісна оцінка ефективності імпортних операцій є необхідною умовою обґрунтування імпортної політики підприємства та підтвердження доцільності запропонованих заходів її адаптації до валютних ризиків. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт бакалавра передбачають обов'язковий розрахунок економічної ефективності запропонованих управлінських рішень на базі реального підприємства. Тому в даному підрозділі здійснюється кількісна оцінка результативності імпортної складової діяльності ТОВ «Ролл Гранд» та її чутливості до змін валютного курсу.

Для розрахунків використано показники фінансової звітності підприємства, проаналізовані в підрозділі 2.2, а також відкриті дані щодо обсягів імпорту ТОВ «Ролл Гранд». Згідно з даними міжнародної торговельної платформи Market Inside, сукупний обсяг імпорту підприємства за зазначений період становив приблизно 65,07 тис. доларів США. Для перерахунку в національну валюту використано усереднений курс гривні до долара США на рівні близько 37 грн/дол., що відповідає діапазону середньорічних оцінок курсу 36,7–37,9 грн/дол., наведених у відкритих аналітичних джерелах.

Узагальнені вихідні дані для оцінки ефективності імпортних операцій ТОВ «Ролл Гранд» наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Вихідні дані для оцінки ефективності імпортних операцій ТОВ «Ролл Гранд» [25, 28-29]

Показник	Позначення	Значення
Чистий дохід від реалізації продукції у 2024 р., тис. грн	$Д_р$	14 236,5
Чистий прибуток у 2024 р., тис. грн	П	1 104,1
Сукупні активи підприємства у 2024 р., тис. грн	А	10 886,0
Обсяг імпорту за період лютий 2023 – січень 2024, тис. дол. США	$V_{i(USD)}$	65,07
Орієнтовний середній курс, грн/дол. США	К	37,0
Оціночна вартість імпорту, тис. грн	V_i	2 407,6

Таблиця 2.8 демонструє, що при чистому доході понад 14,2 млн грн і чистому прибутку понад 1,1 млн грн орієнтовна вартість імпортних закупівель становить близько 2,4 млн грн. Отже, імпортна складова є помітною частиною

витратної бази підприємства, хоча за масштабом не домінує над внутрішньою складовою виробничих витрат.

Для кількісної оцінки ефективності імпортних операцій та імпортної політики підприємства доцільно використати систему відносних показників, які характеризують співвідношення між обсягом імпортних закупівель, доходом, прибутком та активами. У межах даного дослідження розглянуто такі показники: коефіцієнт імпортної ємності доходу (частка імпорту в чистому доході)

$$K_{\text{імп.дох}} = \frac{V_{\text{і}}}{Д_p}, \tag{2.1}$$

коефіцієнт «доданої вартості» імпорту (співвідношення доходу до вартості імпорту)

$$K_{\text{дод.вар}} = \frac{Д_p}{V_{\text{і}}}, \tag{2.2}$$

коефіцієнт рентабельності імпортної складової (співвідношення чистого прибутку до вартості імпорту)

$$K_{\text{імп.приб}} = \frac{П}{V_{\text{і}}}, \tag{2.3}$$

коефіцієнт імпортної насиченості активів (співвідношення вартості імпорту до вартості активів)

$$K_{\text{імп.акт}} = \frac{V_{\text{і}}}{А}. \tag{2.4}$$

З урахуванням даних таблиці 2.8, розрахункові значення цих показників наведено у таблиці 2.9.

Як видно з таблиці 2.9, частка імпортних закупівель у чистому доході підприємства становить близько 16,9 відсотка. Це означає, що приблизно кожна шоста гривня доходу пов’язана з імпортною складовою витрат. З одного боку, така частка не є критично високою й не перетворює підприємство на «чистого імпортера», з іншого – вона достатньо значна, щоб посилювати чутливість підприємства до змін валютного курсу.

Таблиця 2.9 – Розрахунок показників ефективності імпортних операцій ТОВ «Ролл Гранд» [25, 28-29]

Показник	Формула розрахунку	Розрахунок	Значення
Коефіцієнт імпортної ємності доходу, частка	$K_{\text{імп.дох}} = \frac{V_{\text{і}}}{Д_p}$	2 407,6 / 14 236,5	16,9 %
Коефіцієнт «доданої вартості» імпорту, разів	$K_{\text{дод.вар}} = \frac{Д_p}{V_{\text{і}}}$	14 236,5 / 2 407,6	5,91
Коефіцієнт рентабельності імпортної складової, грн прибутку на 1 грн імпорту	$K_{\text{імп.приб}} = \frac{П}{V_{\text{і}}}$	1 104,1 / 2 407,6	0,46
Коефіцієнт імпортної насиченості активів, частка	$K_{\text{імп.акт}} = \frac{V_{\text{і}}}{А}$	2 407,6 / 10 886,0	22,1 %

Коефіцієнт «доданої вартості» імпорту на рівні близько 5,9 свідчить, що на кожну 1 грн, спрямовану на імпорт комплектуючих і товарів, ТОВ «Ролл Гранд» формує майже 5,9 грн доходу від реалізації. Це підтверджує, що імпортні позиції використовуються для створення значної доданої вартості у вигляді готових рішень (комплекти фурнітури, системи автоматики, профільні конструкції), а імпорт не є самоціллю, а працює на посилення конкурентоспроможності продуктового портфеля.

Коефіцієнт рентабельності імпортної складової близько 0,46 означає, що на кожну 1 грн імпортних закупівель припадає орієнтовно 0,46 грн чистого прибутку підприємства. З урахуванням того, що в структурі собівартості присутні також інші елементи витрат (внутрішні матеріали, енергоносії, оплата праці, амортизація тощо), такий результат можна вважати прийнятним. Він свідчить, що імпортна політика ТОВ «Ролл Гранд» у поточній конфігурації не призводить до «проїдання» маржі, а забезпечує позитивний фінансовий результат навіть в умовах воєнної економіки та курсової нестабільності.

Коефіцієнт імпортної насиченості активів на рівні близько 22,1 відсотка вказує, що орієнтовна річна вартість імпорту дорівнює близько однієї п’ятої сукупної вартості активів підприємства. Це означає, що імпортні операції є суттєвим напрямом використання ресурсного потенціалу підприємства і

повинні розглядатися як один із ключових об’єктів фінансового та ризик-менеджменту.

Для оцінки чутливості імпортної складової до змін валютного курсу доцільно розглянути простий сценарний розрахунок. Якщо припустити, що при незмінному фізичному обсязі імпорту обмінний курс зростає, наприклад, з 37 до 42 грн за долар США (девальвація гривні на 5 грн за долар), то додаткове навантаження на витрати підприємства становитиме:

$$\Delta V_{\text{і}} = V_{\text{і}(USD)} \cdot \Delta \text{К} = 65{,}07 \text{ тис. дол.} \times 5 \text{ грн/дол.} = 325{,}35 \text{ тис. грн.}$$

Порівняння цієї суми з фактичним чистим прибутком за 2024 рік (1 104,1 тис. грн) показує, що за відсутності компенсуючих заходів (перегляду цін, оптимізації інших витрат, використання хеджування) лише таке курсове зміщення потенційно «з’їдає» близько 29,5 відсотка річного чистого прибутку. Це підтверджує високий рівень курсової чутливості імпортної складової та необхідність цілеспрямованої адаптації імпортної політики підприємства до валютних ризиків [25, 28-29].

Слід зазначити, що наведені розрахунки мають оціночний характер і ґрунтуються на припущенні, що весь імпорт відноситься до виробничої собівартості, а фізичний обсяг імпорту залишається незмінним. Проте навіть за таких консервативних припущень аналіз демонструє, що імпортні операції ТОВ «Ролл Гранд» є одночасно джерелом формування доданої вартості та зоною підвищеного валютного ризику. Це підкреслює важливість запропонованих у наступному підрозділі механізмів адаптації імпортної політики до умов курсової нестабільності, які мають бути спрямовані на збереження достатнього рівня рентабельності за одночасного обмеження потенційних втрат від девальвації гривні.

2.3 Механізми адаптації імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд»

З урахуванням проведеного аналізу фінансового стану, структури імпортних операцій і зовнішнього середовища ТОВ «Ролл Гранд» може

зіткнутися з істотними негативними наслідками девальвації гривні для собівартості імпортних компонентів, насамперед автоматики для воріт. Для обґрунтування необхідності впровадження механізмів адаптації імпортної політики розглянемо наступну ситуацію.

За даними міжнародних торговельних баз, орієнтовний обсяг імпорту Roll Grand LLC протягом 12 місяців становив близько 65,07 тис. дол. США. Середній курс гривні до долара США на момент укладання контрактів становив 37 грн/дол. У цьому разі вартість імпорту в гривні дорівнює приблизно 2,41 млн грн. У випадку девальвації гривні на 15 % (до рівня близько 42,55 грн/дол.) вартість тих самих імпортних поставок зросте до приблизно 2,77 млн грн, що означає додаткові витрати близько 361 тис. грн порівняно з вихідним сценарієм.

Для підприємства з річним доходом близько 14,2 млн грн і чистим прибутком близько 1,1 млн грн такі додаткові витрати становитимуть приблизно третину річного чистого прибутку, що є суттєвим навантаженням. Саме тому адаптація імпортної політики до валютних ризиків є критично важливим завданням.

Комплексний механізм адаптації імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» до валютних ризиків може бути побудований за такими ключовими напрямами.

Доцільно розробити та затвердити внутрішню політику управління валютними ризиками імпортних операцій. Такий документ повинен визначати цілі та принципи управління валютним ризиком (прийнятний рівень ризику, пріоритети збереження маржі), розподіл повноважень між підрозділами (відділ закупівель, фінансовий відділ, керівництво підприємства), порядок аналізу імпортних контрактів з точки зору валютної чутливості, правила вибору валют контрактів і методів хеджування. Наявність формалізованої політики дозволяє перетворити розрізнені практики на системний підхід, підвищуючи передбачуваність фінансових результатів.

Необхідно оптимізувати валютну структуру імпортних контрактів. За можливості варто прагнути до диверсифікації валют: якщо основні закупівлі прив’язані до євро, доцільно частину контрактів укладати в доларах США,

особливо якщо платежі здійснюються з рахунків у цій валюті або частина виручки формуються в доларах. Це дозволяє знизити ризик, пов’язаний із суттєвим ослабленням однієї конкретної валюти. У випадку ТОВ «Ролл Гранд» з огляду на європейське походження більшості постачальників доцільно зберігати домінування євро, але за можливості узгоджувати альтернативну валюту розрахунків для окремих партій.

Важливим елементом є застосування валютних застережень і гнучких цінових умов у контрактах. Валютні застереження можуть передбачати перегляд ціни в гривні у разі зміни курсу євро чи долара в межах визначеного коридору, розподіляючи таким чином валютний ризик між постачальником та імпортером. Для тривалих контрактів доцільно застосовувати механізми часткової індексації або погоджувати референтний курс на момент виставлення рахунку, а не на дату підписання контракту.

Доцільно реформувати графік платежів, використовуючи операційні інструменти «випередження та відставання». У разі очікуваної девальвації гривні підприємство може прагнути скоротити період між укладанням контракту та оплатою, здійснюючи часткову передоплату за сприятливого курсу. У протилежній ситуації, коли очікується тимчасове зміцнення гривні, варто погоджувати більшу відстрочку платежу. При цьому необхідно враховувати регуляторні вимоги до граничних строків розрахунків за імпортними контрактами.

Напрямом є використання простих фінансових інструментів хеджування для найбільш значних імпортних зобов’язань. Для ТОВ «Ролл Гранд» доцільним може бути епізодичне застосування форвардних контрактів на купівлю валюти в банку для оплати великих партій імпорту автоматики. Такий підхід дозволить зафіксувати курс на момент планування закупівлі й уникнути різкого збільшення витрат у разі девальвації. При цьому форвардні операції варто застосовувати вибірково, враховуючи вартість хеджу та очікування щодо динаміки курсу.

Оскільки ТОВ «Ролл Гранд» уже експортує свою продукцію до європейських країн, виручка в іноземній валюті може бути використана для оплати імпортних поставок, скорочуючи потребу в окремій купівлі валюти. Важливо, щоб у внутрішній політиці було прописано пріоритет використання експортної виручки для покриття імпортних платежів у відповідних валютах.

Доцільно впровадити регулярний моніторинг прогнозів щодо курсу гривні, змін у валютному регулюванні, аналітики НБУ та незалежних експертів, використовувати сценарний аналіз для оцінювання впливу різних варіантів динаміки курсу на фінансові результати підприємства.

Для кількісної ілюстрації ефекту від впровадження механізмів адаптації розглянемо умовний сценарій. Припустимо, що поєднання валютних застережень у контрактах, часткового природного хеджування за рахунок експортної виручки (покриття, наприклад, 30 % обсягу імпорту) та використання форвардних контрактів для ще 30 % обсягу дозволить зменшити відкриту незахеджовану валютну позицію до 40 % від загального обсягу імпорту.

У такому разі потенційні додаткові витрати у разі девальвації на 15 % (які у вихідному сценарії становили близько 361 тис. грн) скоротяться пропорційно до приблизно 144 тис. грн, а економія порівняно з базовим сценарієм без адаптації становитиме близько 217 тис. грн. Навіть з урахуванням витрат на хеджування (комісії банку, адміністративні витрати на впровадження політики) очікуваний чистий ефект залишиться позитивним і становитиме істотну частку річного прибутку.

У табл. 2.10 узагальнено результати порівняння сценаріїв.

Важливо наголосити, що наведені розрахунки мають умовний характер і базуються на приблизних оцінках обсягу імпорту та параметрів девальвації, однак вони демонструють потенційну значущість системного управління валютними ризиками для збереження прибутковості підприємства.

Узгодження стратегічних і тактичних рішень щодо адаптації імпортної політики до валютних ризиків з результатами SWOT-, SPACE- та портфельного

аналізу дає змогу сформулювати комплексну стратегічну альтернативу для ТОВ «Ролл Гранд»:

Таблиця 2.10 – Оцінка ефекту від впровадження механізмів адаптації імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» [25, 28-29]

Показник	Базовий сценарій (без адаптації)	Сценарій з адаптацією (часткове хеджування, натурал. хедж)
Обсяг імпорту, тис. дол. США (умовно)	65,07	65,07
Курс до девальвації, грн/дол.	37,0	37,0
Курс після девальвації (15 %), грн/дол.	42,55	42,55
Додаткові витрати внаслідок девальвації, тис. грн	≈ 361	≈ 144
Зменшення додаткових витрат, тис. грн	–	≈ 217
Оціночні витрати на впровадження механізмів адаптації (комісії, адміністративні витрати), тис. грн	–	40–60
Оціночний чистий економічний ефект, тис. грн	0	≈ 157–177

– утримувати та посилювати позиції на ринку фурнітури для воріт через інновації та розширення асортименту;

– розвивати імпортно орієнтований сегмент автоматики, використовуючи гнучку систему управління валютними ризиками;

– здійснювати обережну диверсифікацію в суміжні напрями (перголи, конструкції для СЕС) з урахуванням валютних і ринкових ризиків.

Запровадження запропонованих механізмів дозволить перетворити валютні ризики з неконтрольованого чинника на керований елемент імпортної політики підприємства.

ВИСНОВКИ

У роботі теоретично обґрунтовано та практично розкрито механізми адаптації імпортної політики ТОВ «Ролл Гранд» до валютних ризиків міжнародної торгівлі. Мета дослідження, яка полягала в розробленні теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо адаптації імпортної політики підприємства-імпортера до умов підвищеної валютної волатильності, досягнута, а поставлені завдання виконані.

У першому розділі уточнено сутність імпортної політики підприємства як системи цілей, принципів та управлінських рішень щодо планування й реалізації імпортних операцій, тісно пов’язаної з фінансовою та валютною політикою. Розкрито економічний зміст валютних ризиків у міжнародній торгівлі та їх класифікацію за видами операцій, джерелами, характером впливу та ступенем керованості. Узагальнено фактори, що впливають на рівень валютних ризиків підприємства-імпортера, та систематизовано інструменти їх управління, зокрема організаційні, операційні та фінансові засоби хеджування. Показано, що ефективна імпортна політика в сучасних умовах має будуватися як складова інтегрованого механізму управління валютними ризиками.

У другому розділі на основі відкритих даних проведено організаційно-економічну характеристику ТОВ «Ролл Гранд» як національного виробника фурнітури для воріт із розвиненим експортним напрямом і помітною імпортною складовою в бізнес-моделі. Проаналізовано фінансово-економічні показники підприємства, що засвідчили його високу фінансову стійкість, рентабельність і продуктивність праці. Оцінено структуру зовнішньоекономічної діяльності та імпортної політики, встановлено, що частка імпортної складової у доходах підприємства є суттєвою, але не домінуючою, переважно у сегменті автоматики для воріт.

Здійснено PEST-аналіз зовнішнього середовища підприємства, який показав одночасну наявність можливостей (зростання попиту на автоматизовані

системи, перспективи реконструкції інфраструктури, пом’якшення окремих валютних обмежень) та загроз (воєнний стан, валютна волатильність, регуляторні ризики). Проаналізовано конкурентне середовище та споживчий сегмент ринку фурнітури для воріт, де ТОВ «Ролл Гранд» виступає одним із ключових вітчизняних брендів.

За допомогою SWOT-, SPACE- і портфельного аналізу McKinsey оцінено стратегічні позиції підприємства. Виявлено, що ТОВ «Ролл Гранд» має сильні внутрішні позиції (якісний продукт, фінансова стійкість, партнерства з міжнародними брендами), функціонуючи при цьому в середовищі підвищених валютних і ринкових ризиків. Матриця Ансоффа продемонструвала доцільність поєднання стратегій ринкового проникнення та розвитку продукту на внутрішньому ринку з обережним розширенням експорту.

На основі сценарного аналізу показано, що девальвація гривні на 15 % за незмінних умов може призвести до значних додаткових витрат за імпортними контрактами ТОВ «Ролл Гранд», співмірних з істотною часткою річного чистого прибутку. Запропоновано комплексний механізм адаптації імпортної політики підприємства до валютних ризиків, який передбачає розроблення внутрішньої політики управління валютними ризиками, оптимізацію валютної структури контрактів, впровадження валютних застережень і гнучких цінових умов, коригування графіка платежів, вибіркове використання форвардних контрактів, розвиток природного хеджування за рахунок експорту та системний моніторинг валютного середовища.

Розрахунки показали, що поєднання цих заходів здатне суттєво зменшити додаткові витрати підприємства у випадку девальваційного сценарію, забезпечивши позитивний чистий економічний ефект навіть з урахуванням витрат на хеджування.

Отже, у роботі доведено, що адаптація імпортної політики до валютних ризиків для ТОВ «Ролл Гранд» є не лише інструментом збереження фінансової стійкості в умовах нестабільного валютного середовища, але й важливою передумовою реалізації стратегій зростання, пов’язаних із розширенням

асортименту, поглибленням співпраці з міжнародними партнерами та розвитком експортних операцій. Результати дослідження можуть бути використані керівництвом підприємства для вдосконалення системи управління зовнішньоекономічною діяльністю, а також як методична база для аналогічних підприємств виробничого профілю, що стикаються з валютними ризиками імпортних операцій.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алєксєєнко І. Г., Марченко О. В. ОБМЕЖЕННЯ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ЗЕД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. *Juridical scientific and electronic journal*. 2024. № 11. С. 718–721. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-11/170 (дата звернення: 15.05.2026).

2. Бала О. І., Гнатюк Р. І., Бала Р. Д. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПОЖИВАЧІВ ЦИФРОВИХ ПРОДУКТІВ ІТ-ПІДПРИЄМСТВ. *Журнал "Агросвіт"*. 2025. № 24. С. 187–191. URL: https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.24.187 (дата звернення: 15.05.2026).

3. Бала О. І., Тарнавський М. І., Шиверський Д. А. МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПОЖИВАЧІВ ЦИФРОВИХ ПРОДУКТІВ ІТ-ПІДПРИЄМСТВ. *Електронний журнал "Ефективна економіка"*. 2025. № 12. URL: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.12.111 (дата звернення: 15.05.2026).

4. Бала О., Цоньо В., Тарнавська К. ОПТИМІЗАЦІЯ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ СПОЖИВАЧІВ ЦИФРОВИХ ПРОДУКТІВ ІТ-ПІДПРИЄМСТВ. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 12(52). URL: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12(52)-3065-3074 (дата звернення: 15.05.2026).

5. Балюк Ю. С. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ. *Development of modern economic science in the context of digitalization*. 2021. URL: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-159-6-5 (дата звернення: 15.05.2026).

6. Балюк Ю. С. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПІДПРИЄМСТВ. *Journal of Strategic Economic Research*. 2024. № 6. С. 38–49. URL: https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.6.4 (дата звернення: 15.05.2026).

7. Береславська О., Березовик В. РОЛЬ ВАЛЮТНИХ ОБМЕЖЕНЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАБІЛЬНОЇ ДИНАМІКИ ОБМІННОГО КУРСУ В УКРАЇНІ. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-1 (дата звернення: 15.05.2026).

8. Внукова Н. Інноваційний розвиток експортно-імпортної діяльності для економічної стійкості в умовах воєнного стану. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. № 9. С. 125–139. URL: https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-9-125-139 (дата звернення: 15.05.2026).

9. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ / Н. В. Пахота та ін. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2026. Т. 3, № 1. С. 99–106. URL: https://doi.org/10.60022/3(1)-13s (дата звернення: 15.05.2026).

10. Губиш Т. Л., Ряшко О. Я., Творидло Н. І. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СИМПТОМАТИЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА. *Журнал "Агросвіт"*. 2024. № 24. С. 125–129. URL: https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.24.125 (дата звернення: 15.05.2026).

11. Гусейнова Ш. А., Будагов Е. А., Мамедова Ж. Е. СУЧАСНА ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ. *TIME DESCRIPTION OF ECONOMIC REFORMS*. 2023. № 4. С. 67–72. URL: https://doi.org/10.32620/cher.2022.4.10 (дата звернення: 15.05.2026).

12. Дергачова В., Голюк В. ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ БІРЖОВИХ ТА ВАЛЮТНИХ РИНКІВ ВНАСЛІДОК ПОВТОРНОГО ОБРАННЯ Д.ТРАМПА. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-162 (дата звернення: 15.05.2026).

13. Єленець Я. ВІД ІМПОРТУ ДО ІННОВАЦІЙ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНЖЕНЕРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ МЕТАЛУРГІЇ. *Актуальні*

питання у сучасній науці. 2025. № 5(35). URL: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5(35)-54-67 (дата звернення: 15.05.2026).

14. ІНТЕГРАЦІЯ МИТНИХ, ЛОГІСТИЧНИХ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ У МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ / О. СЕРГІЄНКО та ін. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2026. Т. 350, № 1. С. 605–612. URL: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-350-82 (дата звернення: 15.05.2026).

15. Кваша С. М., Савченко Н. Л. ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТОВАРАМИ КРИТИЧНОГО ІМПОРТУ. *Підприємництво та інновації*. 2025. № 34. С. 20–27. URL: https://doi.org/10.32782/2415-3583/34.3 (дата звернення: 15.05.2026).

16. Кліманський А. ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ. *Успіхи і досягнення у науці*. 2026. № 12(22). URL: https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22)-902-917 (дата звернення: 15.05.2026).

17. Коненко В. В., Рудаченко О. О. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ. *Електронний журнал "Ефективна економіка"*. 2026. № 1. URL: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.17 (дата звернення: 15.05.2026).

18. Кочура С. ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВІ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 7(25). URL: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-7(25)-376-385 (дата звернення: 15.05.2026).

19. Кривов'язюк І. В.,Стрільчук Р. М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СИМПТОМАТИЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА. *Економічний форум*. 2019. Т. 1, № 4. С. 138–

144. URL: https://doi.org/10.36910/6765-2308-8559-2019-4-21 (дата звернення: 15.05.2026).

20. Марченко О. В., Лахова О. В. ПРОБЛЕМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ. *Juridical scientific and electronic journal*. 2025. № 4. С. 581–584. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-4/140 (дата звернення: 15.05.2026).

21. Мельник О. В. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. *Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку в умовах інституційних перетворень глобального середовища*. 2024. URL: https://doi.org/10.36059/978-966-397-438-5-63 (дата звернення: 15.05.2026).

22. Мешко Н. П., Кобченко А. А., Долгова А. Д. СТРАТЕГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ІМПОРТУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ. *Efektyvna ekonomika*. 2024. № 11. URL: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.25 (дата звернення: 15.05.2026).

23. Мохонько Г. А. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ДИНАМІЧНОГО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. *Інвестиції: практика та досвід*. 2026. № 3. С. 187–191. URL: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2026.3.187 (дата звернення: 15.05.2026).

24. Оліховський В. ЕТАПИ АНАЛІЗУВАННЯ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-35 (дата звернення: 15.05.2026).

25. Офіційний сайт ТОВ «Ролл Гранд» URL: https://rollgrand.com/ (дата звернення: 15.05.2026).

26. Параниця Н. В., Паянок Т. М., Остапенко Я. О. МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ МИТНИХ ТАРИФІВ НА ОБСЯГ ІМПОРТУ ТА СПОЖИВЧІ ЦІНИ. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 22. С. 239–243. URL: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.22.239 (дата звернення: 15.05.2026).

27. Пилипенко С., Грудзевич У., Сорочак О. ЕФЕКТИВНІСТЬ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 1 (52). С. 109–115. URL: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-15 (дата звернення: 15.05.2026).

28. Сайт ТОВ «Ролл Гранд» URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/34501687/(дата звернення: 15.05.2026).

29. Сайт ТОВ «Ролл Гранд» URL: https://opendatabot.ua/c/34501687(дата звернення: 15.05.2026).

30. Світлична О. О. Ефективність валютних обмежень та їх вплив на економіку в умовах воєнного стану. *РОЗВИТОК ДОКТРИНИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ*. 2025. С. 149–152. URL: https://doi.org/10.36059/978-966-397-497-2-37 (дата звернення: 15.05.2026).

31. Скляр Т. П. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ. *Міжнародне економічне співробітництво: аналіз стану, реалії і проблеми*. 2024. URL: https://doi.org/10.36059/978-966-397-363-0-23 (дата звернення: 15.05.2026).

32. Стояненко І. В., Каширських Є. Ю. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ ТА ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО ЧАСУ. *Електронний журнал "Ефективна економіка"*. 2026. № 1. URL: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.104 (дата звернення: 15.05.2026).

33. Ткачук О. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ЛІКАРСЬКОЇ СИРОВИНИ). *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 18. С. 179–186. URL: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.18.179 (дата звернення: 15.05.2026).

34. Chepeliuk M. I., Melnik Y. M. Analyzing the Volume of Export-Import Activity of the European Union Market. *Business Inform*. 2024. Vol. 5, no. 556. P. 26–32. URL: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-26-32 (date of access: 15.05.2026).

35. Liegostaieva O. HEDGING CURRENCY RISKS IN INTERNATIONAL BUSINESS USING THE OPPORTUNITIES OF THE INTERNATIONAL FOREIGN EXCHANGE MARKET. *Market Infrastructure*. 2021. No. 56. URL: https://doi.org/10.32843/infrastruct56-21 (date of access: 15.05.2026).

36. Olikhovskyy V. Features of building a system for optimizing import activities. *Management and Entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development*. 2025. Vol. 7, no. 2. P. 72–84. URL: https://doi.org/10.23939/smeu2025.02.072 (date of access: 15.05.2026).

37. Valeria Y. УПРАВЛІННЯ ДАНИМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ: ЗАСТОСУВАННЯ ДО ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series Economic Sciences*. 2020. № 39. С. 19–22. URL: https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2020-39-3 (дата звернення: 15.05.2026).